

Obsah

Poděkování	7
Předmluva	9
Úvod	11
Obecná část	13
Psychické trauma	14
1.1 Stres	15
1.2 Vznik traumatu	17
1.3 Symptomy traumatu	20
Posttraumatická stresová porucha (PTSD)	23
2.1 Historie	24
2.2 Popis a diagnostika posttraumatické stresové poruchy	25
2.2.1 Charakteristika poruchy	26
2.2.2 Diagnostická kritéria PTSD podle DSM-IV (APA, 1994)	28
2.2.3 Biologické parametry	30
2.2.4 Diferenciální diagnostika	30
2.3 Komorbidita	31
2.4 Prevalence	32
2.5 Průběh a prognóza	33
2.5.1 Přetrvávající změna osobnosti po katastrofické události	34
2.6 Faktory ovlivňující symptomatologii	36
2.7 Hodnocení příznaků PTSD	38
2.8 Kritéria pro výzkum	40
Psychoterapie PTSD	41
3.1 Psychoterapeutický vztah	42
3.2 Spolupráce s tlumočnickem	44
3.3 Fáze psychoterapeutického procesu	45
3.4 Psychodynamická psychoterapie	50
3.4.1 Zvláštnosti přenosu a protipřenosu u pacientů s PTSD	51
3.5 Kognitivně-behaviorální psychoterapie	55
3.5.1 Metody a postup terapie	57
3.6 Podpůrná (suportivní) psychoterapie	62
3.7 Práce s tělem	64
3.8 Psychoterapie u obětí znásilnění	67
3.8.1 Znásilnění v období dospívání	69
3.9 Psychoterapie dětí	71
3.9.1 Následky traumat a vývojové stupně	74
3.9.2 Následky smrti člena rodiny	76
3.9.3 Postup terapie	78
3.9.4 Hra, kresba a jejich terapeutický význam	83
3.9.5 Využití kognitivně-behaviorální terapie u dětí	85
3.9.6 Desenzitizace očních pohybů (Eye Movement Desensitization – EMD)	88

3.10	Farmakoterapie	89
3.11	Poznámka k efektu psychoterapie	90
3.12	Trauma v životní perspektivě	91
	Speciální část	93
	Uprchlíctví	94
4.1	Kdo je uprchlík	95
4.2	Dislokace a relokační	98
4.3	Smrt a přežití	101
4.4	Ztráta a zármutek	102
4.5	Některé vzorce chování u obětí organizovaného násilí	103
4.6	Rizikové skupiny	106
4.6.1	Ženy	106
4.6.2	Staří lidé	109
4.6.3	Děti a dospívající	111
	Industriální katastrofy	115
5.1	Černobyl v roce 1986	116
5.2	Zdravotní následky	117
5.3	Psychické následky a jejich terapie	119
5.4	Centra v Rusku, na Ukrajině a Bělorusku	120
	Přírodní katastrofy	122
6.1	Záplavy	122
6.2	Záplavy v České republice	123
6.3	Psychické důsledky	125
6.4	Budoucnost?	126
	Psychosociální program a jeho úskalí	127
7.1	Humanitární pomoc	128
7.2	Zdravotnické programy	128
7.3	Psychosociální program	129
7.3.1	Maglajský program	132
7.3.2	Reflexe	133
7.4	RCT – model péče o oběti násilí	135
	Závěr	139
	Příloha	141
	Psychologické zkoušky užívané v diagnostice PTSD	143
	Impact of Event Scale	144
	Birlesonův dotazník depresivity	145
	Reakční index PTSD	145
	The Harvard Trauma Questionnaire (HTQ)	146
	Beckův dotazník depresivity (BDI)	147
	Některé další dotazníky	147
	Literatura	149
	Slovníček	156